

EL LLENGUATGE

Els plurals (I)

Segurament que la norma gramatical més coneguda del català és la de la formació del plural dels noms i dels adjectius acabats en *a* tona: a més d'afegir-s'hi la *s*, que és la marca del plural, es canvia aquesta *a* en *e*. Si es vol, dit altrament, es canvia la *a* final en *es*. Cal no oblidar que aquesta norma afecta no solament els mots del femení sinó també els del masculí, molt més escassos amb aquella terminació. Així, les formes del plural de *cadira*, *italiana*, *clara*, *dia*, *poeta* són, respectivament, *cadires*, *italianes*, *clares*, *dies* i *poetes*. Solem dir que aquesta norma no té cap excepció, cosa que té el gran avantatge de facilitar-ne l'aplicació (i sense que aquesta inexistència d'excepció ens calgui, tal com, no sabem per què, se sol dir, per a confirmar-la). Tanmateix, no deixen d'observar-se algunes vacil·lacions en la seva aplicació, que es tradueixen en l'escriptura ens referim, és clar, a textos ben revisats — de formes com «els incas», «els astecas» o «des suras» (*sura* és el nom de cada un dels capitols de l'*Alcorà*). Com quedem? Té excepcions o no en té la norma dita dels plurals femenins — encara que afecti també els mots masculins?

Podem continuar dient que la norma dels plurals femenins no té cap excepció pel que fa als mots catalans o plenament catalanitzats, però hom convé en alguns casos a no aplicar-la en mots estrangers, més o menys habitualment usats, però que hom considera que no s'han integrat encara en el cabal lèxic de la nostra llengua, com és ara tots aquells que trobem recollits a la Gran Enciclopèdia Catalana i que hi figuren assenyalats amb un asterisc. Però mots com *inca*, *asteca* i *sura*, encara que ens vinguin evidentment d'altres llengües, es poden considerar ja plenament catalanitzats i figuren al Diccionari Fabra des de la seva primera edició. No sembla, doncs, que tingui cap justificació de deixar d'aplicar-hi la norma que comentem, amb què la forma que han de revestir en el plural ha d'ésser *inques*, *asteques* i *sures*. D'altra banda, en els dos primers casos, *inca* i *asteca*, en les definicions del Diccionari Fabra apareixen ja les respectives formes del plural — acabades en *-es*, és clar. Pel que fa a *sura*, encara que n'hauríem de tenir prou aplicant-hi la norma general, si bé a l'article que hi dedica l'Enciclopèdia la forma del plural no hi és usada, la trobem a l'article *Alcorà: les sures*.

Albert Jané